

ΚΕΙΜΕΝΑ: ΚΑΤΑΛΑΒΑΙΝΩ & ΓΡΑΦΩ

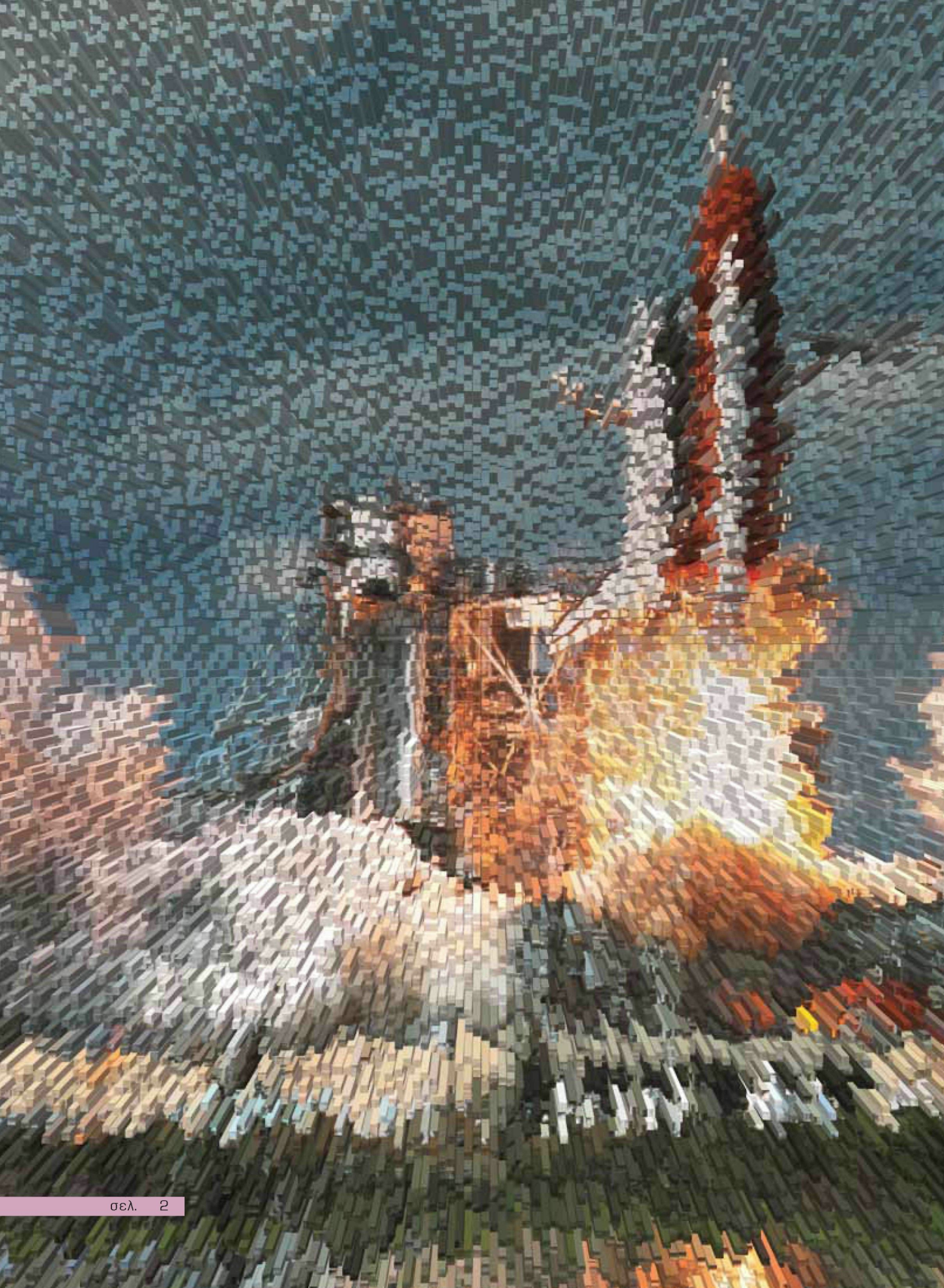
Στόχοι

Σε αυτή την ενότητα:

- θα μιλήσουμε για πραγματικές και φανταστικές ιστορίες, όπως το παράξενο ημερολόγιο ενός εφήβου, τον έρωτα μιας κοπέλας με έναν Αρειανό και τα διαστημικά ταξίδια
- θα μάθουμε πώς να φτιάχνουμε το σχεδιάγραμμα διάφορων αφηγήσεων, πραγματικών και φανταστικών, και πώς να βρίσκουμε τα διάφορα μέρη της αφήγησης
- θα μάθουμε να χρησιμοποιούμε τους σωστούς χρόνους και τις κατάλληλες χρονικές εκφράσεις για να αφηγούμαστε διάφορες ιστορίες
- θα αφηγηθούμε πραγματικές και φανταστικές ιστορίες.

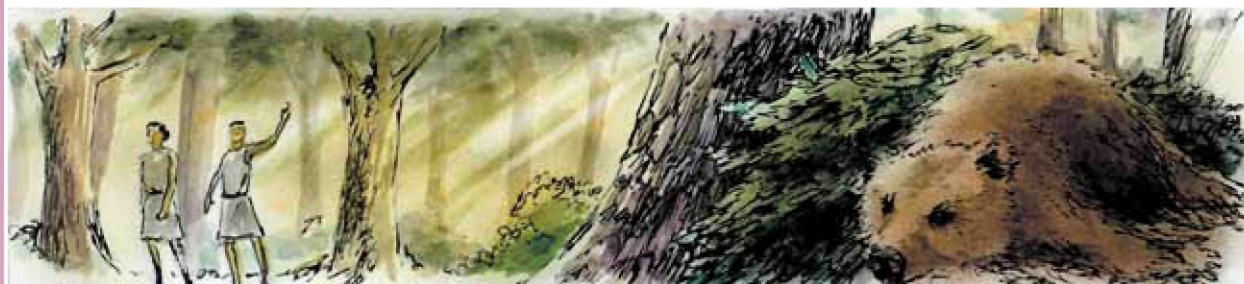
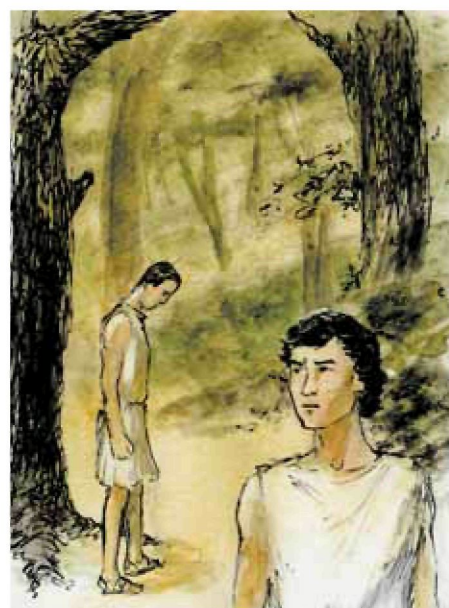
ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΕΣ
&
ΦΑΝΤΑΣΤΙΚΕΣ
ΙΣΤΟΡΙΕΣ

3

Σε αυτή την ενότητα θα μάθουμε πώς να αφηγούμαστε διάφορες ιστορίες. Μάλ-
λον κι εσείς έχετε διηγηθεί σε άλλους γεγονότα από τη ζωή σας, παραμύθια ή
κάτι που διαβάσατε σε ένα βιβλίο ή μια εφημερίδα.

1. Στη σελίδα θα βρείτε ένα μύθο του Αισώπου. Διαβάστε τον και βάλτε τις
εικόνες στη σωστή σειρά.

Η αρκούδα και οι ταξιδιώτες

Δύο φίλοι που ταξίδευαν μαζί, καθώς περνούσαν μέσα από το δάσος, ξαφνικά συνάντησαν μια άγρια αρκούδα. Ο ένας έτρεξε να σκαρφαλώσει σε ένα δέντρο και κρύφτηκε ανάμεσα στα κλαδιά του. Ο άλλος δεν πρόλαβε να κρυφτεί πουθενά και, για να σώσει τη ζωή του, έπεσε κάτω κι έκανε τον πεθαμένο. Ούτε κουνιόταν ούτε ανέπνεε. Η αρκούδα τον πλησίασε και, αφού τον μύρισε, έφυγε χωρίς να τον πειράξει, γιατί οι αρκούδες δεν τρώνε τίποτα ψόφιο. Όταν το ζώο είχε φύγει αρκετά μακριά, ο άλλος ταξιδιώτης κατέβηκε από το δέντρο και ρώτησε το φίλο του, για πλάκα, τι του είχε πει η αρκούδα στο αυτί. Κι αυτός είπε: «Με συμβούλεψε ποτέ να μην ταξιδεύω με φίλους που θα με εγκαταλείψουν μπροστά στον πρώτο κίνδυνο».

Μύθος του Αισώπου – Διασκευή

Οι ήρωες (τα πρόσωπα) του μύθου είναι **οι δύο φίλοι**. Η ιστορία τους χωρίζεται σε τέσσερα μέρη. Οι ερωτήσεις στον παρακάτω πίνακα σου δείχνουν ποια είναι τα μέρη αυτά και αποτελούν το σχεδιάγραμμα της αφήγησης.

Τα πρόσωπα:

Η ιστορία

α) Πώς άρχισε;

.....

β) Τι άλλαξε;

.....

.....

γ) Τι έγινε τότε;

.....

.....

.....

δ) Πώς τελείωσε;

.....

Τώρα διαβάστε τις προτάσεις και δείτε αν απαντήσατε σωστά.

- * Η ιστορία άρχισε όταν αυτοί περνούσαν μέσα από το δάσος.
- * Μια αρκούδα τους συνάντησε και άλλαξε το ταξίδι τους.
- * Τότε οι δύο φίλοι έκαναν δύο πράγματα: ο ένας κρύφτηκε μόνος του πάνω σ' ένα δέντρο και ο άλλος έκανε τον πεθαμένο.
- * Τελικά, η αρκούδα έφυγε χωρίς να πειράξει τους δύο φίλους.

2. Το παραμύθι της αλεπούς και του πελαργού είναι μια γνωστή ιστορία. Κοιτάξτε προσεκτικά το σχεδιάγραμμα της αφήγησης και προσπαθήστε να την αφηγηθείτε στην τάξη.

Τα πρόσωπα: η αλεπού και ο πελαργός

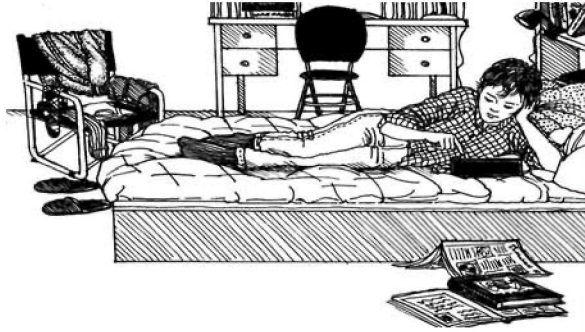
Η ιστορία

- α) Πώς άρχισε;** Η αλεπού διαβάζει πως είναι ξαδέρφη του πελαργού ⇒ θέλει να γίνουν φίλοι
- β) Τι άλλαξε;** Ο πελαργός λέει να τον καλέσει για φαγητό ⇒ η αλεπού μαγειρεύει ρύζι και το σερβίρει σε ρηχό πιάτο ⇒ ο πελαργός δεν μπορεί να φάει καθόλου, γιατί έχει μακριά μύτη, η αλεπού όμως τρώει και τα δύο πιάτα. Ο πελαργός προσκαλεί την αλεπού και φτιάχνει σούπα.
- γ) Τι έγινε τότε;** Η αλεπού μένει νηστική, γιατί έχει κοντή μουσούδα, ο πελαργός όμως τρώει καλά
- δ) Πώς τελείωσε;** Τα δύο ζώα σταματάνε να είναι φίλοι

Διαβάστε την παρακάτω ιστορία και βρείτε:

- Ποιος αφηγείται και σε ποιον; Ποιοι παίρνουν μέρος στην ιστορία;
- Πότε και πού έγιναν όλα αυτά;
- Τι έπαθε ο Φίλιππος;
- Ποιος έφταιγε γι' αυτά που έχασε ο Φίλιππος;
- Πώς βρήκε ο Φίλιππος τα πράγματά του;
- Βοήθησε κανείς;
- Πώς τελείωσε η ιστορία;

Ένα παράξενο ημερολόγιο

Σάββατο βράδυ, 13 Σεπτεμβρίου. Πέρασαν δύο μέρες ώσπου να καταφέρω να συνεχίσω το προφορικό μου ημερολόγιο και τώρα δεν ξέρω από πού να αρχίσω. Ας αρχίσω από τα πιο εκνευριστικά.

Την Πέμπτη το απόγευμα είχα κέφι να διηγηθώ με λεπτομέρειες στο Φιλοκτήτη μου πώς τα πέρασα πρώτη μέρα στο καινούριο σχολείο. Όταν κοίταξα κάτω από την ντουλάπα, είδα πως κάποιος είχε βγάλει το μαγνητοφωνάκι μου απ' τον κρυψώνα του. Και, το χειρότερο, είχε πάρει την κασέτα που είχα αρχίσει να χρησιμοποιώ την Τετάρτη. Δε χρειάστηκε και πολύ μυαλό για να καταλάβω ποιος ήταν αυτός ο κάποιος. Τότε, με πιάσανε τόσο πολύ τα νεύρα μου, που έβαλα τις φωνές. Μόλις η μητέρα μου άκουσε τη φασαρία, τρόμαξε, παράτησε το γράμμα που έγραφε και έτρεξε πάνω. Δεν ήξερε πώς να δικαιολογήσει τα πράγματα. Είπε πως, πριν γυρίσω από το σχολείο, είχε ανέβει ο Άρης στο δωμάτιό μου μια στιγμούλα μονάχα, για να δει πώς είχα τακτοποιήσει τα πράγματά μου και τέτοια. Εν τω μεταξύ ο μικρός είχε κλειδωθεί στο δωμάτιό του, τάχα πως μελετούσε. Αφού ψάξαμε όλο το δωμάτιο απ' άκρη σ' άκρη, η κασέτα βρέθηκε κάτω από τη βιβλιοθήκη μου.

— Βλέπεις που θυμώνεις αδίκως, Φίλιππε; βρήκε την ευκαιρία να μου φωνάξει η μαμά.

— Άκου αδίκως! Δηλαδή, αν κάθε πράγμα που έχω στο δωμάτιό μου εξαφανίζεται και το βρίσκω σε λίγο κάτω από τη βιβλιοθήκη, θα έχω άδικο να φωνάζω;

Τελικά, η κασέτα δεν είχε χαλάσει ούτε είχε προλάβει να την ακούσει ο μικρός. Δεν ήταν γυρισμένη καθόλου.

Βλέπεις, Φιλοκτήτη, η περιέργεια αυτού του παιδιού δεν έχει όρια.

Εισαγωγικές φράσεις

Ιστορία

Σχόλιο

1. Συμπληρώστε τον πίνακα της αφήγησης.

Ποιος (πρόσωπα): α), β) και γ)
 Πότε άρχισε η ιστορία (χρόνος):
 Πού έγιναν όλα αυτά (τόπος):

Ιστορία: α) Πώς άρχισε:
 β) Τι άλλαξε:
 γ) Τι έγινε τότε:
 δ) Πώς τελείωσε:

Πολλές φορές: α) στην αρχή της ιστορίας υπάρχει μία ή περισσότερες φράσεις που προετοιμάζουν για το θέμα της ιστορίας (μοιάζουν με τη θεματική πρόταση που ξέρεις από την παράγραφο).
 β) στο τέλος της ιστορίας υπάρχει ένα σχόλιο, η γνώμη ενός από τους ήρωες ή του αφηγητή, για τον τρόπο που τελείωσε η ιστορία.

2. Βρείτε στο κείμενο τα ρήματα και τις χρονικές φράσεις που δείχνουν τα μέρη της ιστορίας και συμπληρώστε τον πίνακα.

Τι είχε κάνει ο Άρης;	Τι έκανε ο Φίλιππος;	Τι έκανε η μαμά;
- Είχε ανέβει στο δωμάτιο του Φιλίππου και...	- Την Πέμπτη το απόγευμα είχα κέφι να διηγηθώ... - Όταν κοίταξα..., είδα...	- Μόλις άκουσε τη φασαρία, τρόμαξε...
.....
.....
.....
Τα ρήματα είναι στον υπερσυντέλικο.	Τα ρήματα είναι στον αόριστο.	

Σκεφτείτε:

- Όσα έκαναν η μαμά και ο Φίλιππος είναι σε αόριστο, γιατί έγιναν στο παρελθόν.
- Και όσα έκανε ο Άρης; Σε ποιο χρόνο βρίσκονται και τι μας δείχνουν;

Για να αφηγηθώ τα γεγονότα μιας ιστορίας που έγινε στο παρελθόν, συνήθως χρησιμοποιώ αόριστο. Για να μιλήσω για πράγματα ακόμη παλιότερα, που έγιναν πριν αρχίσει η ιστορία και συχνά είναι η αιτία της ιστορίας, χρησιμοποιώ συνήθως υπερσυντέλικο.

3. Ο Φίλιππος παίρνει τηλέφωνο το/τη φίλο/-η του και του/της λέει τι έγινε στο σπίτι του από την Τετάρτη το βράδυ μέχρι την Πέμπτη το απόγευμα. Για να καταλάβει καλύτερα, του/της αφηγείται τα γεγονότα με τη σειρά που έγιναν. Συνεχίστε.

Έλα, ..., έχω νέα. Δύο μέρες τώρα γίνεται χαμός σπίτι. Θα στα πω από την αρχή. Που λες, την Τετάρτη το βράδυ μίλησα στο Φιλοκτήτη και ύστερα τον έκρυψα στο...

Για να αφηγηθούμε μια ιστορία, χρειαζόμαστε οπωσδήποτε πρόσωπα και γεγονότα που να έγιναν σε μία σειρά. Οι λέξεις που δείχνουν το χρόνο δείχνουν και τη σωστή σειρά, τι έγινε πριν και τι αργότερα.

4. Βρες στο κείμενο λέξεις και εκφράσεις που σημαίνουν:

1. αυτά που σε θυμώνουν, σε νευριάζουν: εκνευριστικά
2. αναλυτικά:
3. εκεί που κρύβω κάτι:
4. σκέψη, εξυπνάδα:
5. θυμώνω:
6. εξηγώ:
7. βάζω σε τάξη, σε σειρά:
8. όλη αυτή την ώρα:
9. δήθεν, στα ψέματα:
10. χωρίς κανένα λόγο, όχι δίκαια:
11. επιθυμία να μαθαίνω:
12. δεν έχει τέλος:

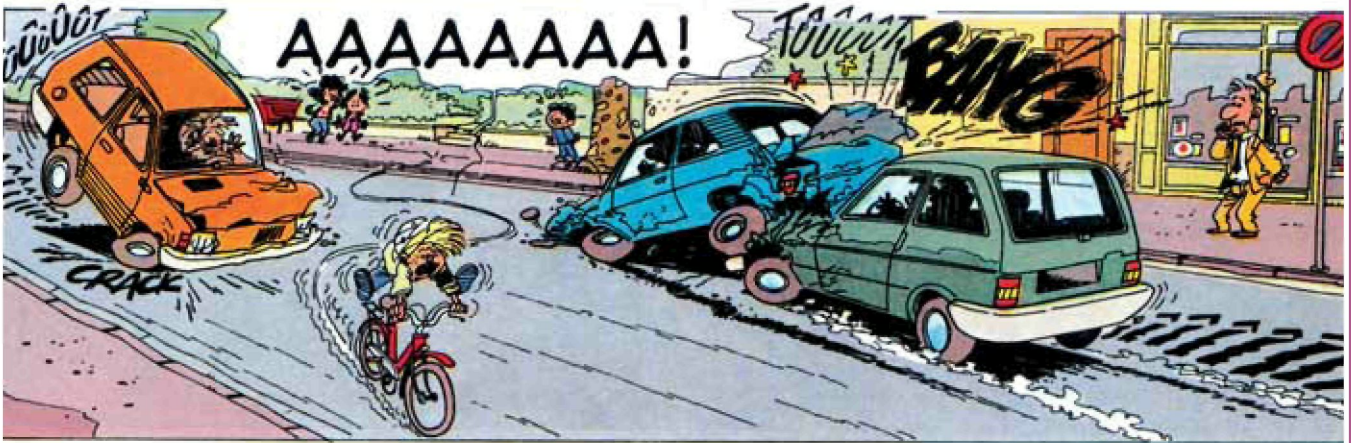
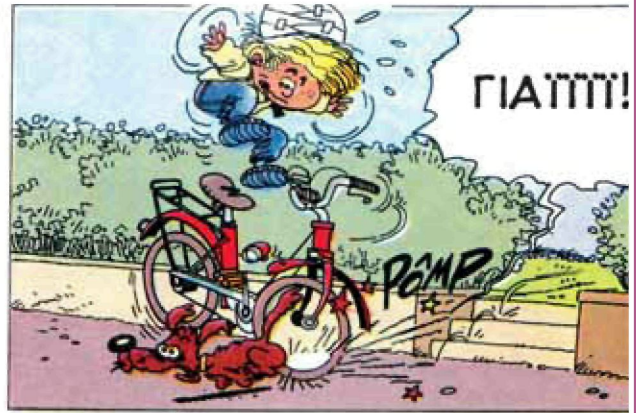
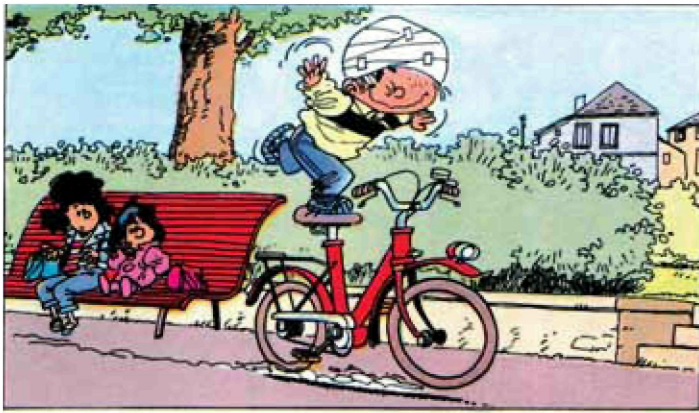

5. Τα κόμικς είναι και αυτά αφηγήσεις αλλά φτιάχνονται με εικόνες. Αφηγηθείτε την ιστορία σε κάποιο/κάποια φίλο/φίλη σας που δεν την έχει διαβάσει.

ΚΑΠΟΙΟΣ ΝΑ ΜΕ ΠΡΟΣΞΕΙ...

Γύριζα από το κομμωτήριο όταν τον είδα στον κήπο μου. Ένιωσα την ανάσα μου να κόβεται και τα πόδια μου να μουδιάζουν. Τον ερωτεύτηκα με την πρώτη ματιά. Ήταν τόσο διαφορετικός από τους άλλους άντρες. Μπροστά του όλοι οι άλλοι μου φάνηκαν τόσο βαρετοί, τόσο συνηθισμένοι. Κανείς τους δεν μπορούσε να συγκριθεί μαζί του, κανείς τους δεν είχε τόσο...

Πώς φαντάζεστε αυτό τον άντρα; Ποιος νομίζετε ότι αφηγείται την ιστορία; Διαβάστε τη συνέχεια για να μάθετε ποιος είναι αυτός ο άντρας...

πράσινες κεραίες, κυματιστή μύτη, ένα μόνο αυτί και επτά δάχτυλα στο κάθε χέρι. Σε όλη μου τη ζωή έναν τέτοιο άντρα ονειρευόμουν, έναν τέτοιο άντρα περίμενα και λαχταρούσα.

Τα αισθήματα ήταν αμοιβαία. Και ο Αρειανός αισθάνθηκε το ίδιο για μένα. Με πλησίασε. Μου εξήγησε ότι ο ιπτάμενος δίσκος του είχε συγκρουστεί με ένα μετεωρίτη και είχε υποστεί κάποια βλάβη. Έτσι, αποφάσισε να μείνει κοντά μου. Όταν μου το είπε, πετούσα στα ουράνια. Στο τέλος της βδομάδας με ζήτησε σε γάμο. Δέχτηκα αμέσως, *χωρίς τον παραμικρό δισταγμό.*

Την άλλη μέρα, μεσημέρι ήταν και του είχα μαγειρέψει πίτσες σε σχήμα καρδιάς, εκεί που ο διαλεχτός μου με βοηθούσε να πλύνω τα πιάτα, τηλεφώνησε η μαμά. Όταν γύρισα από το τηλέφωνο του το είπα με τρόπο, όσο μπορούσα πιο τρυφερά:

- Αρούλη, θα μου κάνεις μια χάρη;
- Τι, αγάπη μου;
- Να κόψεις τις κεραίες σου.
- Γιατί να τις κόψω, αγάπη μου;
- Γιατί την Τρίτη θα έρθει να σε γνωρίσει η μαμά και έχει κάτι, ξέρεις, με τις κεραίες, δεν τις πάει καθόλου. Μέχρι τότε, θα πεταχτούμε εδώ δίπλα σ' έναν πλαστικό χειρουργό και σε μισή ωρίτσα θα σε έχει έτοιμο. Και με την ευκαιρία θα ισιώσουμε λίγο και τη μύτη σου.

Δίστασε λιγάκι αλλά, τελικά, τον έπεισα.

Οι επόμενες μέρες ήταν φορτωμένες με προσκλήσεις, όνειρα, σχέδια για το μήνα του μέλιτος. Σκεφτόμουν τι τέλεια οικογένεια που θα κάναμε, ώσπου μια ανησυχητική σκέψη πέρασε από το μυαλό μου. Του το είπα την ώρα που βάζαμε τις προσκλήσεις του γάμου στους φακέλους.

- Αρούλη, ξέρεις τι λέω;
- Τι λες, αγάπη μου; είπε σφραγίζοντας ένα φάκελο.
- Νομίζω ότι πρέπει να σου μεταμοσχεύσουμε ένα αυτί.
- Γιατί; Μια χαρά ακούω με το ένα.
- Ναι, αλλά τι παράδειγμα θα δώσεις στα παιδιά μας; Μπορεί να γίνουν ανυπάκουα. Αφού τελειώσουμε με τις προσκλήσεις, θα πεταχτούμε εδώ δίπλα στον πλαστικό χειρουργό και σε λίγες ώρες θα σε έχει έτοιμο. Και πάλι δε μου χάλασε το χατίρι.

Δυο μέρες πριν από το γάμο διαλέγαμε βέρες στο κοσμηματοπωλείο, όταν αισθάνθηκα μια κάποια ανασφάλεια.

- Αρούλη. Να σου πω κάτι; ρώτησα με φωνή γλυκιά και παιχνιδιάρικη.
- Τι 'ναι, αγάπη μου;
- Θα σε πείραζε να *απαλλαγείς* από τα *περισσευόμενα* δάχτυλα στα χέρια σου;
- Γιατί;
- Γιατί ο παπάς μπορεί να μπερδευτεί και να μην ξέρει πού να περάσει τη βέρα. Τι υπέροχος άντρας! Συμφώνησε χωρίς δεύτερη κουβέντα.

Σε μερικές μέρες έγινε ο γάμος. Όλοι οι καλεσμένοι μας *καμαρώνανε* και μας δίνανε ευχές και μίξερ. Κανείς δεν κατάλαβε ότι ο Άρης ήτανε Αρειανός. Πώς να το καταλάβει άλλωστε;

Σε μερικές βδομάδες όμως άρχισα να τον βαριέμαι. Δεν ξέρω πώς να το πω, αλλά... μου φαινόταν τόσο συνηθισμένος. Πάνω στο μήνα ζήτησα διαζύγιο.

Ο Αρούλης επισκεύασε το διαστημόπλοιο του και επέστρεψε στο μακρινό πλανήτη του. Αργότερα έμαθα ότι οι δικοί του δεν τον αναγνώρισαν, τον περάσανε για εχθρικό κατάσκοπο και τον εκτελέσανε. Από τότε ούτε ένα γράμμα δε μου έστειλε. Τι να πει κανείς; Όλοι οι άντρες είναι ίδιοι.

Ευγένιος Τριβιζάς από την εφημερίδα «Τα Νέα»

1. Δώστε έναν πλαγιότιτλο σε κάθε παράγραφο του κειμένου.

2. Γιατί ο Άρης βρέθηκε στη Γη; Πώς καταλαβαίνουμε πότε έγινε αυτό; Υπογραμμίστε στο κείμενο τις σχετικές φράσεις και παρατηρήστε σε τι χρόνο είναι τα ρήματα στις φράσεις αυτές. Σκεφτείτε γιατί.

Πολλές φορές οι ιστορίες περιέχουν και άλλες ιστορίες, παλιότερες, όπως η αφήγηση για το διαστημόπλοιο του Άρη. Σε αυτές χρησιμοποιείται συνήθως υπερσυντέλικος. Όπως στο κείμενο: όταν ο Άρης έφτασε στη Γη ο ιπτάμενος δίσκος του Άρη είχε συγκρουστεί με ένα μετεωρίτη και είχε υποστεί κάποια βλάβη.

3. Αν θέλετε να μάθετε περισσότερα για την προηγούμενη ζωή του Άρη, φτιάξτε προτάσεις με τα στοιχεία που σας δίνονται. Προσέξτε τους χρόνους.

Π.χ. *δεν ερωτεύεται ποτέ – γνωρίζει την Αμαλία – μέχρι που
Ο Άρης δεν είχε ερωτευτεί ποτέ, μέχρι που γνώρισε την Αμαλία.*

1. Όταν – τελειώνει το σχολείο – αποφασίζει να γίνει κοσμοναύτης.

.....
.....

2. Αφού – δίνει εξετάσεις – περνάει στη σχολή των κοσμοναυτών.

.....
.....

3. Ενώ – βρίσκεται εκεί – μαθαίνει να οδηγεί διαστημόπλοιο/να κοιμάται όρθιος/να μιλάει διαπλανητικές γλώσσες.

.....
.....

4. Το πρώτο του ταξίδι ήταν στους δορυφόρους του Άρη, το Δείμο και το Φόβο. Μόλις – πατάει το πόδι του στο Φόβο – νιώθει μεγάλο τρόμο.

.....
.....

5. Αργότερα, κάνει μακρινές αποστολές. Πριν – έρχεται στη Γη – ταξιδεύει στον πλανήτη Κρόνο.

.....
.....

6. Όσπου να – επιστρέφει στην πατρίδα του – επισκέπτεται τρία ηλιακά συστήματα – αγοράζει ωραία δώρα για τη μαμά του.

.....
.....

4. Στην ιστορία που διαβάσατε η Αμαλία ανησυχεί για την οικογένεια που θα φτιάξει με τον Άρη. Φοβάται ότι τα παιδιά τους θα γίνουν αυπάκουα (δε θα υπακούν τους γονείς τους).

Το α/αν δείχνει ότι κάτι δεν υπάρχει, λείπει.

Συμπληρώστε τις προτάσεις με τις λέξεις: *ανύπαντρη, άγνωστη, άτυχος, άοπλος, ανυπόμονοι, αναίσθητοι, απίστευτη.*

Μετά βρείτε άλλες λέξεις που να σχηματίζονται με το α/αν και σκεφτείτε από ποια λέξη παράγεται η καθεμιά.

α) Ο Άρης ήταν, επειδή το διαστημόπλοιό του χάλασε.

β) Ο Άρης και η Αμαλία ήταν να παντρευτούν.

γ) Όταν ο Άρης γύρισε στον πλανήτη του, πρώτα τον ρώτησαν αν είναι, μετά του είπαν ότι είναι μορφή ζωής και ότι η ιστορία του είναι

δ) Η Αμαλία αποφάσισε ότι θα μείνει, γιατί όλοι οι άντρες είναι και την πληγώνουν.

ασφάλεια ⇒	ανασφάλεια	όταν δεν αισθάνεσαι ασφάλεια

5. Η ιστορία του Άρη και της Αμαλίας μοιάζει πολύ με θεατρικό έργο ή ταινία, γιατί έχει πολλούς διαλόγους. Με ποιο σημείο στίξης στο κείμενο δείχνει ο συγγραφέας ότι υπάρχει διάλογος; Νομίζετε ότι είναι καλό να έχει μια αφήγηση και διάλογος; Γιατί;

6. Ο έρωτας της Αμαλίας και του Άρη θα γίνει τηλεοπτική σειρά. Κάθε περιστατικό στη ζωή τους θα είναι κι ένα επεισόδιο. Είστε οι σεναριογράφοι και προσπαθείτε να παρουσιάσετε για πρώτη φορά την ιστορία στο σκηνοθέτη. Πρώτα, του αφηγήστε μια φορά την ιστορία σύντομα: χωρίς διαλόγους και περιττά στοιχεία. Έπειτα, του δίνετε μια σύντομη γραπτή αφήγηση της ιστορίας.

7. Ο σκηνοθέτης ζητάει τώρα να του εξηγήσετε αναλυτικά το σενάριο και να πείτε τι θα γίνει σε κάθε επεισόδιο της τηλεοπτικής σειράς.

Πρόσωπα (ποιος):
χρόνος (πότε):
τόπος (πού):

Ιστορία/Σενάριο

1ο επεισόδιο: Η γνωριμία της Αμαλίας με τον Άρη (1η και 2η παράγραφος)

1η σκηνή: Η αρχική κατάσταση (πώς άρχισε) ⇒ Η Αμαλία γύριζε από το κομμωτήριο.

2η σκηνή: Η αλλαγή (τι άλλαξε) ⇒ Η Αμαλία είδε τον παράξενο Άρη και ερωτεύτηκαν.

3η σκηνή: Η αντίδραση (τι έκαναν τότε τα πρόσωπα) ⇒ Ο Άρης αποφάσισε να μείνει με την Αμαλία.

4η σκηνή: Το αποτέλεσμα (πώς τελείωσε) ⇒ Ο Άρης και η Αμαλία αποφάσισαν να παντρευτούν.

2ο επεισόδιο: Οι πλαστικές εγχειρήσεις (3η, 4η και 5η παράγραφος)

1η σκηνή: Η αρχική κατάσταση (πώς άρχισε) ⇒

2η σκηνή: Η αλλαγή (τι άλλαξε) ⇒

3η σκηνή: Η αντίδραση (τι έκαναν τότε τα πρόσωπα) ⇒

4η σκηνή: Το αποτέλεσμα (πώς τελείωσε) ⇒

3ο επεισόδιο: Ο γάμος και το διαζύγιο (6η και 7η παράγραφος)

1η σκηνή: Η αρχική κατάσταση (πώς άρχισε) ⇒

2η σκηνή: Η αλλαγή (τι άλλαξε) ⇒

3η σκηνή: Η αντίδραση (τι έκαναν τότε τα πρόσωπα) ⇒

4η σκηνή: Το αποτέλεσμα (πώς τελείωσε) ⇒

4ο επεισόδιο: Ο Άρης επιστρέφει στον πλανήτη του (8η παράγραφος)

1η σκηνή: Η αρχική κατάσταση (πώς άρχισε) ⇒

2η σκηνή: Η αλλαγή (τι άλλαξε) ⇒

3η σκηνή: Η αντίδραση (τι έκαναν τότε τα πρόσωπα) ⇒

4η σκηνή: Το αποτέλεσμα (πώς τελείωσε) ⇒

- Μια αφήγηση μπορεί να είναι πραγματική ή φανταστική.
- Σε κάθε αφήγηση υπάρχουν πρόσωπα και γεγονότα. Τα γεγονότα πάντοτε έχουν σχέση μεταξύ τους, ακολουθούν μια χρονική σειρά που δεν μπορεί να αλλάξει. Αν άλλαζε η σειρά τους, η ιστορία θα ήταν διαφορετική.
- Μερικές αφηγήσεις περιλαμβάνουν περισσότερα από ένα επεισόδια, δηλαδή η κατάσταση των προσώπων αλλάζει πολλές φορές μέσα στην ίδια ιστορία.

8. Τα κόμικς είναι και αυτά αφηγήσεις φτιαγμένες με εικόνες. Μιλάτε με το φίλο/τη φίλη σας στο τηλέφωνο και του/της αφηγείστε την παρακάτω ιστορία που δεν έχει διαβάσει. Πριν αρχίσετε, συμπληρώστε το σχεδιάγραμμα της αφήγησης.

Ο ΣΚΟΠΟΣ ΑΓΙΑΖΕΙ ΤΑ ΜΕΣΑ

Ο ΠΑΤΕΡΑΣ ΣΟΥ ΕΧΕΙ ΔΙΚΙΟ, ΣΕΝΤΡΙΚ! ΕΙΣΑΙ ΑΡΚΕΤΑ ΜΕΓΑΛΟΣ ΓΙΑ ΝΑ ΤΑ ΒΓΑΖΕΙΣ ΠΕΡΑ ΜΟΝΟΣ ΣΟΥ! ΑΝΤΕ, ΛΟΙΠΟΝ, ΣΤΡΩΣΟΥ ΣΤΗ ΔΟΥΛΕΙΑ!

Πρόσωπα:

Χρόνος:

Τόπος:

Ιστορία/Σενάριο (Μπορείς να προσθέσεις όσα επεισόδια χρειάζονται.)

1η σκηνή:

.....

2η σκηνή:

.....

3η σκηνή:

.....

4η σκηνή:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

9. Τώρα αφηγηθείτε την ιστορία από:
- α) την πλευρά του μπαμπά του Σεντρίκ,
 - β) την πλευρά του φούρναρη.

Θα θέλατε να ταξιδέψετε στο Διάστημα;
 Ποιο πλανήτη θα θέλατε να επισκεφθείτε;
 Έχετε ακούσει ποτέ για τα πρώτα ταξίδια του ανθρώπου μακριά από τη Γη;
 Πώς τα φαντάζεστε;
 Τι χρειάζεται για να πραγματοποιηθεί ένα διαστημικό ταξίδι; Ποιοι άνθρωποι
 πρέπει να εργαστούν;
 Ποιος ωφελείται από τα διαστημικά ταξίδια;

Διαβάστε το κείμενο, δώστε του έναν τίτλο και προσπαθήστε να απαντήσετε στις ερωτήσεις που ακολουθούν.

- ◇ Πού μπορείτε να βρείτε αυτό το κείμενο;
- ◇ Σε ποιον απευθύνεται και γιατί γράφτηκε;
- ◇ Ποιες λέξεις χρησιμοποιούνται για να δείξουν το χρόνο και τη σειρά των γεγονότων;

.....

Τη δεκαετία του 1960, ένας περίπατος στη Σελήνη ήταν κάτι το εντελώς αδιανόητο, κάτι που διάβαζε κανείς μόνο σε διάφορα μυθιστορήματα επιστημονικής φαντασίας. Όμως έπαψε να είναι κάτι το αδιανόητο τον Ιούλιο του 1969, όταν μισό δισεκατομμύριο άνθρωποι σε ολόκληρο τον κόσμο έγιναν μάρτυρες ενός κατορθώματος που ως τότε φαινόταν μάλλον αδύνατο.

Οκτώ χρόνια πριν, το Μάιο του 1961, μετά την πρώτη επανδρωμένη διαστημική πτήση του Σοβιετικού κοσμοναύτη Γιούρι Γκαγκάριν, ο πρόεδρος των ΗΠΑ Τζον Κένεντι έθεσε ως στόχο του αμερικανικού διαστημικού προγράμματος την επανδρωμένη επίσκεψη στη Σελήνη, πριν από το τέλος της δεκαετίας του 1960. Ήταν ένας στόχος που οριοθετούσε ξεκάθαρα πλέον το διαστημικό ανταγωνισμό ΗΠΑ-ΕΣΣΔ. Χρειάστηκαν επτά χρόνια για τους Αμερικανούς μέχρις ότου πραγματοποιηθεί η πρώτη επανδρωμένη πτήση σε τροχιά γύρω από τη Γη, οπότε το «Απόλλων 7» επιβεβαίωσε την καλή λειτουργία και τις ειδικές δυνατότητές του. Δύο μήνες αργότερα, την παραμονή των Χριστουγέννων του 1968, ύστερα από ταξίδι 400 χιλιάδων χιλιομέτρων, οι αστροναύτες του «Απόλλων 8» είδαν, σε απόσταση μόλις 112 χιλιομέτρων, να εκτείνεται μπροστά τους η επιφάνεια της Σελήνης, ενώ μακριά στο διαστημικό ορίζοντα ο γαλαζοπράσινος πλανήτης μας ήταν σαν φόντο ενός φανταστικού πίνακα ζωγραφικής. Τον επόμενο Μάρτιο έγινε η πρώτη γενική δοκιμή σε τροχιά γύρω από τη Γη. Η τελική δοκιμή για την κατάκτηση της Σελήνης έγινε δύο μήνες αργότερα, όταν η σεληνάκατος του «Απόλλων 10» πλησίασε τη σεληνιακή επιφάνεια σε απόσταση μόλις δεκαπέντε χιλιομέτρων. Όλα ήταν έτοιμα για το μεγάλο όνειρο.

Από την ιστοσελίδα www.georama.gr

1. Συμπληρώστε τον πίνακα με πληροφορίες από το κείμενο.

Χρόνος	Γεγονός
Δεκαετία 1960	Κανείς δεν πίστευε ότι μπορούν να γίνουν ταξίδια στο Διάστημα
Μάιος 1961
.....	Πραγματοποιείται η πρώτη επανδρωμένη πτήση γύρω από τη Γη («Απόλλων 7»)
24-12-1968
Μάρτιος 1969
.....	Το «Απόλλων 10» πλησιάζει τη Σελήνη σε απόσταση 15 χιλιομέτρων

2. Αντιστοιχίστε τις χρονικές εκφράσεις με λέξεις του κειμένου:

ύστερα από, πριν, δύο μήνες αργότερα, οπότε, ενώ, όταν, τον επόμενο Μάρτιο, μέχρις ότου.

την ημέρα που:
 πρωτύτερα:
 ώσπου να:
 όταν:

μετά:
 καθώς:
 τον ερχόμενο Μάρτιο:
 δύο μήνες μετά:

Όταν αφηγούμαι ιστορικά γεγονότα, χρησιμοποιώ συνήθως συγκεκριμένες και ακριβείς χρονολογίες και ημερομηνίες μαζί με άλλες χρονικές εκφράσεις.

3. Οι προτάσεις των δύο επόμενων παραγράφων του κειμένου μπερδεύτηκαν. Θέλετε να μάθετε τι έγινε μετά; Βάλτε τις προτάσεις στη σωστή σειρά.

- 1 Το όνειρο άρχισε να γίνεται πραγματικότητα στις 16 Ιουλίου 1969,
 - πάνω στη σκονισμένη επιφάνεια της Σελήνης, αποτυπώνεται για πρώτη φορά ένα ανθρώπινο χνάρι.
 - Σε λιγότερο από τέσσερις ημέρες, μόλις η απόσταση των 400 χιλιάδων χιλιομέτρων που χωρίζει τη Γη από τη Σελήνη καλύπτεται,
 - την ημέρα που εκτοξεύτηκε το διαστημόπλοιο «Απόλλων 11» από το Ακρωτήριο Κανάβεραλ.
 - Αυτό έγινε το σύμβολο «ενός τεράστιου άλματος για την ανθρωπότητα».
 - δύο από τους τρεις αστροναύτες του «Απόλλων 11» επιβιβάζονται στη σεληνάκατο και,
 - καθώς ολόκληρη η ανθρωπότητα παρακολουθεί από την τηλεόραση,
-
- 8 Στη διάρκεια των τριών επόμενων χρόνων που διαρκεί το πρόγραμμα Απόλλων είκοσι επτά συνολικά αστροναύτες περιφέρονται γύρω από το φυσικό δορυφόρο της Γης
 - Κατά τη διάρκεια των εξερευνητικών αυτών αποστολών, γίνονται μελέτες και εγκαθίστανται ειδικά επιστημονικά όργανα για να γίνουν παρατηρήσεις.
 - Ταυτόχρονα μεταφέρονται τετρακόσια περίπου κιλά πετρωμάτων και σεληνιακού χώματος στα γήινα εργαστήρια για μελέτη.
 - και δώδεκα απ' αυτούς περπατούν και εξερευνούν έξι διαφορετικές περιοχές της Σελήνης.
 - Έτσι, μέσα σε λίγα μόνο χρόνια, η επιστημονική μελέτη μετέτρεψε τη Σελήνη από ένα άγνωστο, μακρινό, ουράνιο σώμα σε έναν πολύ οικείο πλέον κόσμο.

4. Τώρα ξαναδιαβάστε όλο το κείμενο.

Κάθε παράγραφος αναφέρεται και σε άλλη χρονική περίοδο. Σε ποια; Μπορείτε να δώσετε έναν τίτλο στην καθεμιά; Γράψτε τους στις γραμμές που ακολουθούν.

.....

.....

.....

.....

5. Κατάκτηση του Διαστήματος: συνεχίστε συμπληρώνοντας τα στάδια των εξερευνήσεων με τις φράσεις του κειμένου.

Χρόνος	Γεγονός
16 Ιουλίου 1969
20 Ιουλίου 1969
1969-1972

Τι παρατηρείτε; Ποιος χρόνος χρησιμοποιείται στην αφήγηση εδώ;

Οι αφηγήσεις που αναφέρονται στο παρελθόν χρησιμοποιούν συνήθως αόριστο αλλά μερικές φορές και ενεστώτα.

6. Ο καθηγητής σας ζητάει να αφηγηθείτε στην τάξη την ιστορία της πρώτης προσσελήνωσης. Για να μην κουράσετε τους συμμαθητές σας και τις συμμαθήτριάς σας με χρονολογίες και ημερομηνίες, χρησιμοποιήστε χρονικές εκφράσεις: *όταν, τότε, πριν, αφού, προηγουμένως* κ.λπ. Για να οργανώστε καλύτερα την αφήγησή σας, εντοπίστε στο κείμενο:

- ◇ την αιτία της έντονης προσπάθειας των Αμερικανών
- ◇ τα στάδια της επιχείρησης
- ◇ τα αποτελέσματα.

Κάθε ιστορία, πραγματική ή φανταστική, είναι μια αφήγηση. Περιλαμβάνει πρόσωπα και γεγονότα που έγιναν με συγκεκριμένη χρονική σειρά. Οι χρονικές λέξεις και εκφράσεις δείχνουν αυτή τη σειρά με ακρίβεια, για ένα επίσημο κείμενο, ή χωρίς λεπτομέρειες στον καθημερινό λόγο.

7. Διαλέξτε τις λέξεις που ταιριάζουν στο νόημα των προτάσεων.

- α. Δεν μπορώ να το πιστέψω ότι οι άνθρωποι θα κατοικήσουν κάποτε στη Σελήνη. Μου είναι εντελώς *ανόητο/ακατανόητο/αδιανόητο*.
- β. Πριν από το Μάιο του 1961 οι διαστημικές πτήσεις δεν ήταν *αντρικές/επανδρωμένες/αντρειωμένες*. Μόνο μερικά ζώα είχαν *επιβιβαστεί/αποβιβαστεί / διαβιβαστεί* παλιότερα σε διαστημόπλοιο.
- γ. Ένα διαστημικό λεωφορείο *εκτοξεύεται/κυκλοφορεί/ελευθερώνεται* μόνο αφού οι επιστήμονες *σιγουρέψουν/επιβεβαιώσουν/επικοινωνήσουν* ότι όλα τα συστήματά του είναι εντάξει.
- δ. Στο ηλιακό μας σύστημα υπάρχουν ακόμη πλανήτες που πρέπει να *ερευνήσει / ανακαλύψει/εξερευνήσει* ο άνθρωπος.
- ε. Για τους αστροναύτες η Σελήνη είναι πλέον συνηθισμένος και *εχθρικός / φιλικός/οικείος* προορισμός.
- στ. Η Σοβιετική Ένωση και οι Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής στο παρελθόν *μετέτρεψαν/άλλαξαν/έκαναν* τα διαστημικά ταξίδια σε πόλεμο του Διαστήματος. Υπάρχει και μια ταινία, «Ο Πόλεμος των Άστρων», που δείχνει τον *διαγωνισμό/ ανταγωνισμό/συναγωνισμό* των δύο χωρών. Γι' αυτό και οι Αμερικανοί, όταν βρέθηκαν στη Σελήνη, έβαλαν στο έδαφος μια αμερικανική σημαία.

8. Τι κοινό έχουν οι λέξεις και τα δέντρα; Έχουν και τα δύο ρίζες. Βρείτε στο κείμενο λέξεις που να έχουν τις παρακάτω ρίζες.

- α) άνδρας ⇒ επανδρωμένη
- β) επιστήμη ⇒
- γ) ναύτης ⇒
- δ) Σελήνη ⇒
- ε) έρευνα ⇒

9. Γράψτε ένα άρθρο για την ιστοσελίδα ή την εφημερίδα του σχολείου σας με θέμα μια σημαντική ανακάλυψη μαθητών που βοήθησε την αμερικανική υπηρεσία εξερεύνησης του Διαστήματος. Κάποιος συμμαθητής σας/κάποια συμμαθήτριά σας σας κράτησε μερικές σημειώσεις τις οποίες μπορείτε να χρησιμοποιήσετε για να γράψετε το άρθρο. Η αρχή είναι έτοιμη.

Ήρωες: τρεις μαθητές από την Καρολίνα (πόλη των ΗΠΑ): ο Τσαρλς Όλμπερτ (18 ετών), ο Κρίστοφερ Κλίαρφιλντ (18 ετών), ο Νίκολας Γουίλιαμς (16 ετών)

Χρόνος: το καλοκαίρι του 2000

Τόπος: Καρολίνα (πόλη των ΗΠΑ)

Τι έκαναν: μια επιστημονική ανακάλυψη

Ιστορία ⇒ τι ακριβώς έκαναν: μια εργασία στη φυσική με τις οδηγίες του δασκάλου τους

α. αρχική κατάσταση: ο καθηγητής της φυσικής ζητάει από τη NASA να χρησιμοποιήσουν οι μαθητές το τηλεσκόπιο και τα άλλα όργανα από το παρατηρητήριο Τσάντρα

β. αλλαγή: οι μαθητές χρησιμοποιούν τηλεσκόπια με ακτίνες X και ραδιοκύματα/οι μαθητές όλο το καλοκαίρι μένουν στο σχολείο και κάνουν παρατηρήσεις με τα επιστημονικά όργανα/κάνουν όλες τις μετρήσεις και τις αναλύσεις μόνοι τους

γ. αντίδραση: ανακαλύπτουν ένα νετρονικό αστέρι στα απομεινάρια μιας σούπερ-νόβα: ένα καινούριο αστέρι που περιστρέφεται και λέγεται πάλσαρ/γράφουν ένα επιστημονικό άρθρο

δ. αποτέλεσμα: τους απονέμουν ένα ειδικό βραβείο το Δεκέμβριο του 2000/οι αστρονόμοι μελετούν τη σούπερ-νόβα

Οι μαθητές βοηθούν την επιστήμη

Τρεις μαθητές από την Καρολίνα των Ηνωμένων Πολιτειών έκαναν μια σημαντική ανακάλυψη για την αστρονομία και βραβεύτηκαν γι' αυτήν. Όλα ξεκίνησαν το καλοκαίρι του 2000, όταν τα παιδιά, ο Τσαρλς Όλμπερτ (18 ετών), ο...